

Fjerning av fotgjengeroverganger

26. juli i år var det innslag, både på Her og nå og dagsnytt, der en 16 år gammel jente fortalte om en ulykke hun hadde vært utsatt for. Hun hadde kommet med buss til skolen, og skulle krysse veien etter å ha gått av bussen. Hun ventet da til bilen som kom mot fotgjengerovergangen stoppen og begynte å gå over. Det viste seg da at bilen som kom bak den som stoppet, valgte å kjøre forbi og kjørte dermed på jenta som krysset veien. Resultatet ble at jenta brakk begge ben og fikk flere brudd i hofta. Det var en stund uvisst om hun ville komme seg etter ulykken, noe hun heldigvis har gjort.

Ulykken i seg selv er selvsagt en tragedie, som må få konsekvenser for de som var innblandet, men den reaksjonen som kom i ettertid fra Statens vegvesen gjør, slik Norges Blindeforbund ser det, situasjonen mye mer alvorlig. De har fjernet fotgjengerovergangen. Dette begrunner de med at antall påkjøringsulykker er høyere der det er fotgjengeroverganger, og at den beste måten å forhindre slike ulykker på, er å fjerne overgangene. De vil med andre ord ta bort en del av aktsomhetskravet som er pålagt billister, og overføre det til fotgjengere. Det er dessverre flere eksempler på at Statens vegvesen har fjernet overganger der det har oppstått konflikt mellom bilister og gående.

De myke trafikantene må vike.

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) og Norges Blindeforbund ser i denne saken at Statens vegvesen gjør mulighetene til å ferdes i trafikken som myk trafikant vanskeligere. Sikkerheten og fremkommeligheten for de som ikke har mulighet for å bruke bil, eller velger å la bilen stå, blir dårligere. En slik utvikling kan ikke være en politikk dagens regjering vil være bekjent av.

FFO og Norges Blindeforbund representerer i denne saken mange mennesker som kommer til å lide, hvis denne utviklingen får fortsette. For de aller fleste som mister synet, er det en stor terskel å skulle bevege seg ute i samfunnet igjen. Det krever at man lærer en ny form for mobilitet. Hvis man i tillegg skal måtte forholde seg til billister som i større grad slipper å ta hensyn til myke trafikanter, vil det bidra til at terskelen for å komme seg ut av sitt eget hjem blir mye større. Også gruppen barn og eldre, samt personer som har behov for trygghet og forutsigbarhet i trafikken vil bli mer utsatte når fotgjengeroverganger fjernes.

I tillegg til dette ser vi at med en større bilpark av elektriske biler, vil det bli mye vanskeligere å høre bilene som kommer. En elektrisk bil gir fra seg minimalt med lyd. Skal man da som synshemmet være den som må sørge for at det er klart når man skal krysse en vei, vil dette medføre en veldig stor risiko for den gående.

Sikringstiltak

Det går frem av Statens vegvesen sin argumentasjon at fotgjengeroverganger ikke er sikringstiltak, men fremkommelighetstiltak. FFO og Norges Blindeforbund mener det er meget viktig at en fotgjengerovergang, i tillegg til å være et tiltak for å bedre fremkommeligheten, også må være med på å gjøre kryssing av vei sikrere. Hvis det viser seg at en overgang ikke er sikker nok, må man bedre sikkerheten, i stede for å fjerne overgangen.

Det finnes mange måter å gjøre dette på, det være seg rumlefelt foran overgangen, fartsreducerende tiltak som innsnevring og fartshumper, lysregulering, punktbelysning, blinkende gult lys, osv.

Det å krysse en vei uten fotgjengerovergang vil skape større usikkerhet, og konsekvensen vil etter all sannsynlighet bli flere ulykker. Vi vil hevde at bilførere generelt er mer oppmerksomme der det er fotgjengeroverganger enn der det ikke er det. Både fordi bilisten vet at det er større sjanse for at noen vil krysse veien ved det punktet, og fordi det er et større aktsomhetskrav til en bilist ved fotgjengeroverganger. Insentivene er altså både faren for å skade noen og faren for straffereaksjoner.

Det er nok riktig at flere ulykker skjer der det er overganger, men det skyldes da flere faktorer. De aller fleste velger å krysse gaten der det er overganger, lysforhold som lav sol og nattemørke, mye nedbør, dårlig oppmerking og skilting, liten oversikt skapt av for eksempel hushjørner og beplantning, osv. Mye av dette vil man ha problemer med også når man fjerner overgangen, og flere av problemene vil man lett kunne rette på, og dermed skape større trygghet for de som trenger å krysse veien.

Det er også slik at overganger generelt betyr at de som står ved siden av veien skal krysse den. Hvis en bilist ser en person som står i en veikant eller på et fortau uten at det er en overgang der, vil vedkommende sannsynligvis ha problemer med å forstå hva denne personen kommer til å gjøre. Det vil med andre ord kunne oppstå flere farlige situasjoner hvis man fjerner overgangene.

Et annet og kanskje det viktigste momentet er de gruppene av personer som har vanskelig for å bedømme avstanden til passerende biler og/eller bruker lang tid på å krysse en vei. Dette gjelder i hovedsak barn, eldre, synshemmede og personer med forståelsesproblemer. Ved å overføre aktsomhetsplikten fra bilister til gående, vil man samtidig gjøre situasjonen mye mer utrygg, og for mange håpløs, ved å fjerne fotgjengeroverganger. Et eksempel er eldre mennesker med gåstol. De vil på den ene siden ha problemer med å bedømme avstanden til passerende trafikk, samtidig som de bruker lang tid på å krysse veien. En slik kombinasjon vil gjøre det nesten umulig for vedkommende å føle seg trygg ved kryssing av vei. I tillegg, som beskrevet over, vil mange av de som faller innenfor gruppene barn, eldre og synshemmede, i mye større grad holde seg hjemme. De gangene de drister seg ut langs veien vil det oppleves som en nesten u håndterlig situasjon.

FFO og Norges Blindforbund ber departementet og Samferdselsministeren ta tak i saken, og sørge for at den praksisen som ser ut til å bre om seg blir stoppet. Veiene våre må igjen bli trygge å ferdes langs for alle parter. Vi ber samtidig om et møte med Samferdselsministeren, for å diskutere og redegjøre nærmere for vårt syn på saken.

Med vennlig hilsen

FFO

Norges Blindforbund

Liv Arum
Generalsekretær

Sverre Fuglerud
Leder, seksjon interessepolitikk og informasjon

